

Magija od Bosne

by [Radmila Solesa-Cetic](#) on Saturday, February 4, 2012 at 12:29pm ·

- Je li moguće, mama, da je ovo istina?

- Sta, ljubavi mamina?

- Citam u nekoj pozutjeloj knjizi da su se nekad ratovi u Bosni vodili.

- Sta ti mislis, sine moj?

- Zvući nevjerovatno. I nemoguće. A i naivno, mama.

- Zasto naivno?

- Kazu da su Bosanci voljeli jedni druge kao što se danas vole; da nije bilo razlike u boji kože i jeziku koji su govorili, kao što i danas nema; da su slusali iste pjesme, navijali za iste sportiste, da im je isti miris iz kuhinja na ceste izlazio, s mirisom jorgovana i jasmína se takmicio.

- Jeste, sine. Kad si gladan cevap pobjedu odnese, a kad nisi bagrem ti se za dusu zadjene.

- Pa, kako onda, mama? Kako su iz ovakvog stanja mogli da mrže, kako su nucili da mrže, kako su znali koga da mrže.

- Nisu, sine, nisu znali da mrže. Bosanci su uvijek bili entiteti Ljubavi. S ponosom se i namom ostatku planete smjeskali – samo oni znali sve tajne Meraka i Sevdaha.

- Pa, kako, onda?

- Uoci Velikog Budjenja, prije postavljanja konacnog Reda Ljubavi, cijela se planeta uzdrimala, godinama, morala je nastimati sve svoje instrumente da bi se ukolopila u ovu nasu simfoniju, koju danas, s ostatkom vasionе osluskujemo. I naravno, zice su pucale tamo gdje su najtanje. Mnogi coskovi planete gdje se tektonske ploce sudaraju dozivjeli su svoje finalne zemljotrese. Stotine hiljada dusa je pomoglo da se namjeste zglobovi Zemljini. Tad su to zvali zrtvama zemljotresa, nisu znali da su te duse bili spasioci Zemlje. U ekonomski najbogatijim krajevima gdje su se ljudi gubili u trcanju za materijalnim bogatstvom sistem je toliko bio uzdrman da su stotine hiljada ostali bez krovova nad glavom. Zrtve ekonomske krize, kako su ih zvali tad, bili su inicijatori Budjenja. Poplave, suse, uragani, tornada. Ptice su znale. Pokusavale ljudima reci sta se desava. Ljudi tada nisu osluskivali ptice, bili su cak sigurni da one ne komuniciraju s nama. Jata su se ptica "zrtvovala" da im "nacrtaju" sta se desava. Znale se se, po hiljdu njih u jatu, kao kamikaze prilijepiti za asfalt nekog velikog autoputa samo da im pomognu da shvate. Ljudi su, s pocetka, mislili da su ptice mrtve. I ribe su, na slican nacin, pomagale. Tesko je islo, ljudska vrsta nije bila spremna. Najvecu pomoc su pruzili kucni ljubimci. Svojim vlasnicima su se toliko priblizili da su vlasnici prvi shvatili da nisu vlasnici nego izabranici. Skupa su se dogovorili da pse organizuju u coporima i puste ih na glavne trgove svih gradova. I to, u pocetku ljudi ne shvatise, poceli organizovati akcije unistavanja lutilica. Nisu, tad, znali da su ljudi lutilice, a psi vodici.

Postepeno ljudi dozvolise da budu izabrani, da im njihov ljubimac put pokaze.

- A sta s nama, mama?

- Trazilo se, u finalnom ustimavanju, mjesto koje ce cijeloj planeti pokazati da se ne smije slusati sta ti izvana govore i sta ti govore uopste. Morali su pronaci prostor bez velikih prirodnih nepogoda, gdje su ljudi uljuljkani mirom i blagostanjem komadica Zemlje kojom hodaju. Razmatrali Rusiju. Bila im pregolema, isjeckali je na komadice, pa komadici nisu bili dovoljno jaki da posalju konacnu poruku. Probali u Ceskoj i Slovackoj. Cak i jug i sjever Italije. Nista nije imalo toliku moc kao "brdovita zamlja na Balkanu". Imala sve. Magicne rijeke, ljekovitu vodu, zelene proplanke, mrko zelene sume, istorijske spomenike, moderne gradjevine, junake i legende. Ama bas sve. Uzese joj nas, njeno srce, za finalnu lekciju. Poslali nam informaciju da se mi vec vijekovima mrzimo, poceli nam govoriti kako se osvetiti treba za prethodne ratove novim ratom, za prethodne zrtve novim zrtvama.

- Pa, zar smo im vjerovali?

- Rekla sam ti, sine, tada jos nismo znali da se odgovori u nama nalaze, da se Srce za savjet osluskuje. Svejedno, u pocetku im nismo vjerovali. Govorili su ljudi koje su zvali politicari, njima se rijetko vjerovalo.

- Pa kako smo im poceli vjerovati?

- Politicari su se povezali sa nekim religijskim liderima, njima se vjerovalo. Svestena lica pocela propovijedati politcke ideje, umjesto duhovnih. I tako je pocelo. Prvo sumnja, pa strah. Rat je zapocео u nevjerici da se desava. Poslije prvih zrtava neki su poceli da mrze. Na kraju rata mnogi su. Neki su ga proslili, a da nisu ni poceli mrziti. Komsija protiv komsije, prijatelj protiv prijatelja, cak i brat protiv brata.

- Brat na brata?

- To je najvise boljelo. Zato sto smo mi najvecu, po onim shvatanjima, zrtvu podnijeli i cijenu platili, zato smo mi danas ono sto smo oduvijek i bili – Srce Meraka i Sevdaha.

- Na brata...ne mogu to zamisliti...

- Polako su i oni shvatali...Trebalo dosta pokusaja s raznih strana, mladi i pametni se ukljucili u nesto sto nisu nikad voljeli, tadasnji politicki zivot, starijima pokazali na njihove greske. Stari glumci i pisci se u to sto ne vole ukljucili, malo mladjima od sebe ukazali na greske. Vjerski lideri se vratili svojoj sustini, neki politicki lideri se vratili u zatvore, prestali ganjati generale zato sto su izvorsavali naredbe tih lidera, ekonomiste i privrednike vratili u fabrike, ljekare u bolnice...Trebalo je vremena, ali desilo se.

- Ja ne mogu zamisliti losu misao, a ne bratu je svome uputiti...

- To je i bio najveci, sveti cin, sine. Kad smo poceli slusati dobronamjerne i pametne poceli smo i srce svoje slusati. Poslije toga, politicari vise nikad nisu sjeme sumnje u ljubav bratsku posijali. Oni su, u nekoj formi, ostali. Imaju i danas slicnu ulogu, organizuju susrete s onima koji nemaju istu boju kože kao mi, koji nisu govorili isti jezik kao mi. Njeguju lijepe tradicije koje su se cuvale u nekadasnjim granicama.

- Granicama?

- To su bile izmisljene linije na ovim nasim prostorima.

- Pa gdje su sad?

- Nigdje, kao i prije.

- Kako su ih "odmislili"?

- U prvoj fazi oslanjanja samo na ono sto je u tvom srcu pustili su ljude da hodaju slobodno i da im se jave kad im srce osjeti granicu. Niko se nije javio.

- Ali, brat na brata, mama? Pa zamisli, a njihova mama?

- Poceli smo srcem srce slusati. Culi smo da smrt ne postoji. Majke su cule svoju djecu, znale su da su braca skupa, da nisu bile zrtve bratoubilackog rata, da su bili najvaznije karike Budjenja. Danas te majke ponosno, sa sinovima svojim, s ljubavlju nama nezamislivo jakom i lakom, euforicnom i svetom, slusaju nas i tvoja lijepa pitanja, sine.

- Mama, svo vrijeme govoris oni. Ko su oni?

- Mi, to smo mi, sine moj.

Tin Cetic, Dubrovnik '07.